

امکان علمی عمر طولانی حضرت مهدی/ نظریه شهیدصدر در عمر طولانی امام

موضوع عمر طولانی امام مهدی (ع) موضوعی است که به استناد دلایل نقلی و عقلی به اثبات رسیده است و تردیدی در امکان و وقوع آن وجود ندارد.

موضوع عمر طولانی امام مهدی (ع) موضوعی است که به استناد دلایل نقلی و عقلی به اثبات رسیده است و تردیدی در امکان و وقوع آن وجود ندارد.

به گزارش خبرنگار مهر، متن زیر برشی از کتاب «معرفت امام زمان» اثر ابراهیم شفيعی سروستانی است که در ادامه می خوانید؛

امکان علمی عمر طولانی

بیشتر کسانی که در دوران معاصر درباره طول عمر امام زمان (ع) کتاب یا مقاله نوشته اند، با بهره گیری از آخرین دستاوردهای علوم زیستی و بر اساس نظریه های جدیدی که درباره پیری و عوامل آن مطرح شده است، دست یافتن به عمر طولانی را امری کاملاً امکان پذیر و منطبق بر نظریه های علمی دانسته و بر همین اساس به توجیه علمی عمر طولانی امام مهدی (ع) پرداخته اند. [۱]

شهید سیدمحمدباقر صدر در این زمینه می نویسد:

«از نظر دانش امروز مشکلی از جهت نظری در این زمینه وجود ندارد. این موضوع در حقیقت بستگی به نوع تفسیری دارد که علم فیزیولوژی از پدیده پیری ارائه می دهد. آیا پدیده پیری از یک قانون طبیعی سرچشمه می گیرد، قانونی که بر بافت و سلول های انسان حاکم است و پس از رسیدن به رشد کامل به تدریج سلول ها سخت شده و توانایی کاری اش کم می گردد و در نهایت از فعالیت باز می ماند؟ آیا بدنی هم که از هرگونه تأثیر خارجی مصون بوده محکوم به فنا است؟ یا اینکه این فرسودگی و ناتوانی بافت ها و سلول ها در کارایی فیزیولوژی، نتیجه نبرد با عامل خارجی؛ مانند میکروب ها و یا مسمومیت است که از راه پرخوری یا کار سنگین یا دیگر عوامل، به وجود می آید؟

این پرسشی است که امروزه علم از خود می کند و تلاش دارد برای آن پاسخی بیابد. البته جواب های علمی زیادی هم تاکنون به آن داده شده است.

اگر ما آن نظر علمی را بپذیریم که می گوید ناتوانی و پیری، نتیجه نبرد و کشمکش با عوامل مشخص خارجی است، معنایش این می شود که از جنبه نظری امکان دارد وقتی بافت های تشکیل دهنده جسم انسان را از عوامل تأثیرگذار دور نگه داریم، حیات طولانی شود و در نهایت بر پدیده پیری فایق آید.

اگر نظریه دیگر را بپذیریم که می گوید پیری یک قانون طبیعی برای سلول ها و بافت های زنده است؛ به این نتیجه می رسیم که آنها تخم نیستی را با خود حمل می کنند و زمانی به مرحله ناتوانی و پیری رسیده در نهایت می میرند، ولی ما می گوئیم: حتی اگر این نظریه را هم بپذیریم معنایش این نیست که هرگز این قانون طبیعی انعطاف پذیر نباشد بلکه این قانون بر فرض ثبوت، قانون انعطاف پذیری است؛ زیرا ما در زندگی خود می بینیم و دانشمندان در آزمایشگاه های علمی خود مشاهده می کنند که پیری یک پدیده فیزیولوژی است و وابسته به زمان نیست. گاهی زود فرا می رسد و گاهی با فاصله زمانی بیشتری آشکار می شود. گاهی فردی بسیار مسن، نشانه ای از پیری بر تن ندارد. به این موضوع پزشکان هم اعتراف دارند. بلکه دانشمندان توانسته اند عملاً از انعطاف پذیری این قانون که تصور می رود طبیعی باشد، بهره برده و عمر برخی حیوانات را صدها بار نسبت به عمر طبیعی شان بیشتر کنند و این کار با ایجاد زمینه ها و عواملی بوده است که کاربری قانون پیری را به تأخیر می اندازد.

پس ثابت شد که تأخیر عملکرد این قانون با ایجاد زمینه ها و عوامل مشخص، از نظر علمی ممکن است. گرچه هنوز علم نتوانسته است نسبت به انسان این تأخیر را پیاده کند و این هم فقط به خاطر این است که انسان نسبت به دیگر جانوران، مشکل خاص خود را دارد و این بدان معناست که از جهت علمی با توجه به موضع گیری های پویای دانش امروزی، هرگز مانعی در راه وقوع طول عمر انسان، وجود ندارد، چه اینکه پیری نتیجه کشمکش و برخورد با عوامل

خارجی باشد و چه نتیجه قانون طبیعی سلول ها که خود راه فنا می پیمایند.

بنابر آنچه گفته شد، درباره عمر حضرت مهدی (ع) و در پاسخ به ابهامات، بایستی گفت: طول عمر برای انسان، از نظر منطقی و علم امری ممکن است و علم تلاش می کند به تدریج این امکان نظری را به امکان عملی تبدیل سازد.

وقتی از نظر منطقی و علم، امکان وقوع عمر طولانی ثابت شد و معلوم گشت که دانش بشری در راه تبدیل امکان نظری به امکان عملی است. دیگر جایی برای استبعاد تحقق این مسئله برای شخص امام زمان باقی نمی ماند؛ جز این اعجاب که چگونه حضرت مهدی (ع) توانسته است بر علم پیشی گیرد و قبل از اینکه دست علم به سطح این تحول؛ یعنی امکان فعلی برسد، آن حضرت توانسته باشد امکان نظری را به امکان عملی تغییر دهد؟!

این همانند کسی است که در کشف داروی بیماری صرع و سرطان بر علم، پیشی گرفته باشد.

اگر مشکل همین باشد که چگونه اسلام اسلامی که عمر این رهبر را طراحی کرده است در این زمینه، بر حرکت علم پیشی گرفته و چنین تحولی را ایجاد کرده است؟ جوابش این است که: این تنها موردی نیست که اسلام از کاروان علم، پیشی گرفته است.

آیا شریعت اسلام در مجموع، سال های سال بر حرکت علم و تحولات طبیعی فکر انسان، پیشی نگرفت؟!

آیا شریعت اسلام به طرح شعارهای زیربنایی در امور اجرایی پرداخت که انسان ها پس از گذشت صدها سال، شایستگی رسیدن به آن را یافتند؟!

آیا شریعت اسلام، قوانینی حکیمانه نیاورده است که انسان تا زمان گذشته نزدیک، اسرار علل آن را نمی توانست درک کند؟! [۲]

سه امکان عمر طولانی با اعجاز الهی

برخی نویسندگان برای اثبات امکان عمر طولانی امام مهدی (ع)، به قدرت بی پایان خدای تعالی در تحقق اراده خود استدلال کرده و این موضوع را یکی از مصادیق اعجاز الهی دانسته اند. این استدلال بر مقدمات زیر استوار است:

۱. بر اساس دلایل قطعی و تردیدناپذیر، تعداد پیشوایان معصوم از نسل پیامبر اکرم (ص) که جانشینان آن حضرت به شمار می روند، مشخص و معین بوده و هرگز از دوازده نفر تجاوز نخواهد کرد. [۳]

۲. با شهادت امام یازدهم امام حسن عسکری (ع) استمرار سلسله امامت تنها با وجود امام مهدی (ع) امکان پذیر خواهد بود.

۳. امام مهدی (ع) تحقق بخش وعده الهی در حاکمیت قسط و عدل و استقرار حکومت صالحان بر زمین است.

۴. با توجه به نکات یاد شده برای استمرار سلسله امامت و تحقق وعده الهی در حاکمیت صالحان، لازم است که خداوند متعال بر اساس قدرت بی منتهای خود، عمری طولانی به امام مهدی (ع) عطا کند، تا آن حضرت بتواند در روز موعود و با فراهم شدن زمینه های لازم، قیام عدالت گستر خود را آغاز کند.

بیان شهید سیدمحمدباقر صدر در این زمینه چنین است:

«دانستیم که عمر طولانی از نظر علم، ممکن است. حال اگر فرض کنیم از نظر علم امکان نداشته باشد و قانون پیری و شکستگی قانونی حتمی باشد که بشریت هرگز نتواند آن را تغییر دهد، در این صورت چه می شود؟

باید گفت: در این صورت طول عمر افرادی چون نوح و مهدی که قرن ها برخلاف قوانین طبیعی که در علم جدید به اثبات رسیده است، زنده مانده اند از موارد اعجاز محسوب می گردد.

معجزه، در مقطع خاصی قانون طبیعت را از کار می اندازد تا زندگی شخصی را که رسالت آسمانی به وجود او بستگی

دارد حفظ کند.

معجزه طول عمر از نظر یک مسلمان که عقیده خود را از قرآن و سنت برگرفته است دور از انتظار و منحصر به فرد نیست. مثلاً قانون طبیعت این است که جسمی که حرارت بیشتری دارد در جسمی که حرارت کمتری دارد اثر می گذارد تا برسد به جایی که هر دو یکسان شوند. قاطعیت این قانون از قانون پیری هم بیشتر است؛ در حالی که می دانیم این قانون برای حفظ زندگی حضرت ابراهیم (ع)، از تأثیر افتاد؛ زیرا تنها راه برای نگهداری او بود؛ وقتی آن حضرت به آتش درافتاد وحی آمد: «یا نازُ گونی بَرِّدا و سَلاما؛ ای آتش بر ابراهیم خنک و سلامت باش!» [۴] و ابراهیم سالم بدون هیچ گزندی از آتش بیرون آمد!

و همچنین است دیگر قوانین طبیعی که برای شماری از پیامبران و حجت های الهی در روی زمین از کار افتاد؛ دریا برای موسی شکافته شد؛ رومیان تصور کردند عیسی را دستگیر کرده اند، در حالی که اشتباه می کردند؛ پیامبر اسلام (ص)، در حالی که گروه زیادی از قریش خانه اش را در محاصره داشتند و ساعت ها در کمین او بودند، از خانه بیرون آمد و از میان آنان گذشت در حالی که خداوند وی را از دید آنان پنهان داشت.

در همه این نمونه ها قانون طبیعت برای حمایت و حفاظت یک شخص از کار می افتد؛ زیرا حکمت الهی اقتضای زنده ماندن او را داشته است و قانون پیری هم می تواند در زمره یکی از این نمونه ها باشد.

شاید بتوان از آنچه تا به حال اتفاق افتاده یک نتیجه کلی به دست آورد و آن اینکه: هر وقت حفظ جان حجتی الهی در روی زمین نیاز به تعطیل قانونی طبیعی داشته باشد و هرگاه ادامه زندگی آن شخصیت برای انجام یک طرح مهم، ضروری باشد در این هنگام لطف الهی باعث می شود که آن قانون طبیعی موقتاً از کار بیفتد، ولی وقتی شخصیتی وظیفه الهی خود را به انجام رساند، مطابق قوانین طبیعی می میرد و یا به شهادت می رسد». [۵]

با توجه به مطالب یاد شده می توان گفت موضوع عمر طولانی امام مهدی (ع) موضوعی است که به استناد دلایل نقلی و عقلی به اثبات رسیده است و تردیدی در امکان و وقوع آن وجود ندارد.

[۱]. ر. ک: امام مهدی (ع): طول عمر، صص ۵۵ ۶۴؛ طول عمر امام زمان (ع) از دیدگاه علوم و ادیان، صص ۳۹ ۵۸؛ زنده روزگاران، صص ۳۷ ۴۲؛ پژوهشی علمی پیرامون طول عمر، کهولت و پیش گیری از پیری.

[۲]. رهبری بر فراز قرون، صص ۶۶ ۶۹.

[۳]. برای مطالعه بیشتر در این زمینه ر. ک: همین کتاب، صص ۱۴۱ ۱۴۴.

[۴]. سوره انبیا (۲۱)، آیه ۶۹.

[۵]. رهبری بر فراز قرون، صص ۷۳ ۷۵.